

O przodkach z rodzin Ratyńskich Rzezawińskich i Leśniowskich

oraz o rodzinach Radzikowskich, Toczyskich i Nowińskich,
spowinowaconych z rodziną Leśniowskich

Suplement

Kościół pw. św. Michała Archanioła w Rejowcu, dawny kościół unicki, obecnie kaplica cmentarna.
Prawdopodobnie w tym kościele ochrzczony został Grzegorz Ratyński.

Stary pomnik na cmentarzu w Końskowoli

Ruiny pałacu w Olesinie

Spis treści:

Wprowadzenie.....	3
Część I	
Nowe ustalenia o przodkach z rodziny Ratyńskich.....	5
Nowe ustalenia o przodkach z rodziny Rzezawińskich.....	5
Część II	
Nowe ustalenia o przodkach z rodziny Leśniowskich.....	7
1. Szlacheckie pochodzenie przodków z rodziny Leśniowskich.....	7
1.1. Wywód przodków z rodziny Leśniowskich wg Seweryna Uruskiego.....	9
2. Synowie Idziego Leśniowskiego i ich potomkowie.....	9
2.1. Mateusz Leśniowski.....	9
2.2. Jan Leśniowski.....	10
2.2.1. Joachim Leśniowski.....	10
2.2.2. Tomasz Leśniowski.....	10
2.2.2.1. Wincenty Leśniowski, syn Tomasza, wnuk Jana, prawnuke Idziego.....	11
Część III	
Nowe ustalenia o dzieciach Wincentego Leśniowskiego.....	11
1. Maria Leokadia z Leśniowskich Strzelbicka.....	11
2. Jan Leśniowski.....	12
2.1. Kazimiera z Leśniowskich Gruchalska, córka Jana.....	13
3. Aleksander Leśniowski.....	13
Część IV	
1. Informacje o rodzinie Radzikowskich, Toczyskich i Nowińskich spowinowaconych z rodziną Leśniowskich.....	18
1.1. Aniela z Radzikowskich Toczyska i o rodzinie Toczyskich.....	18
1.2. Józefa z Radzikowskich Nowińska i o rodzinie Nowińskich.....	20
Część V	
Zakończenie.....	21

Wprowadzenie

Historia naszych przodków z ziemi lubelskiej¹, tak w czasie odległa i zupełnie wcześniej nieznana, wydawała się zakończona. Jednak dzięki digitalizacji ksiąg metrykalnych mamy nowe, ważne informacje, z których szczególnie cenny dla nas jest akt zgonu naszego antenata w linii prostej - Michała Ratyńskiego.

Ciekawe jest potwierdzenie szlacheckiego pochodzenia przodków z rodziny Leśniowskich. Grzecznościowe formy używane wobec naszych przodków z pozostałych rodzin: Rzezawińskich, Koryckich i Ratyńskich, pozwalają przyjąć, że również i oni legitymowali się szlacheckim pochodzeniem.

Ważne jest ustalenie, że przodkowie z rodziny Leśniowskich pochodzili z Mazowsza i mieszkali w sąsiadujących ze sobą parafiach: Kołaki Kościelne (wsie: Podłatki, Czachy), Rutki-Kossaki oraz Puchały, położonych obecnie w woj. podlaskim, w powiatach: zambrowskim i łomżyńskim. Były to wsie szlacheckie, co wyraźnie zaznaczono w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego przy opisie tych miejscowości.

Cieszy odnalezienie miejscowości na Mazowszu, z której pochodził założyciel rodu Leśniowskich, tj. istniejącej do dzisiaj wsi Czajki², położonej w sąsiedztwie parafii Rutki-Kossaki.

W XIX wieku w parafii Rutki-Kossaki mieszkali nie tylko „nasi” Leśniowscy, ale również rodziny Rzezawińskich i Ratyńskich³. Być może małżeństwa naszych przodków nie były więc dziełem przypadku, a rezultatem kontaktów współziomków.

Nasi przodkowie byli zaradni i zapobiegliwi, wędrowali czasem bardzo daleko od rodzinnych siedzib⁴. Rozgałęzione ślady przodków odnalazłam nie tylko w lubelskim i śląskim, ale i w Warszawie oraz w województwach: świętokrzyskim, mazowieckim i podlaskim, a nawet w okolicach Lwowa.

W tamtym trudnym czasie zaborów i powstań naszych przodków łączyły serdeczne związki i wzajemna pomoc.

Na przykład nasza antenatka Teresa Rzezawińska zmarła u swojej wnuczki Ludwiki Ratyńskiej. A ks. Józef Leśniowski, syn Wincentego i Weroniki z Rzezawińskich (o którego losach można przeczytać w odrębnym opracowaniu), był ogniwem łączącym rodzinę. Jego ślady znajdujemy w życiu wielu z tych, których losy udało się ustalić.

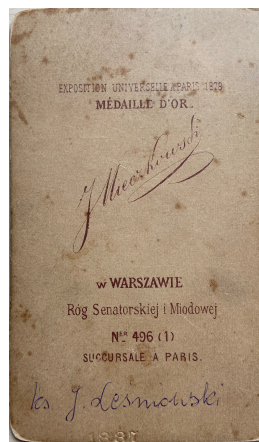
¹moja-rodzina.com, Przodkowie po matce, Historia przodków z ziemi lubelskiej, dalej *Historia*.

² Wies Czajki leży w pow. wysokomazowieckim, gm. Sokoły, parafia Kobylin-Borzymy.

³ W parafii Rutki-Kossaki zmarli w 1810 r. Leon Szeżawiński, syn Marianny, a w 1810 r. - Jan Ferdynand Ratyński, syn Wojciecha i Marty.

⁴ Poszukiwali pracy np. poprzez ogłoszenia w gazetach.

Być może właśnie ktoś z rodziny (np. brat Aleksander) sfinansował fotografię ks. Józefa Leśniowskiego zachowaną w rodzinnym archiwum, a zrobioną w Warszawie u znanego fotografa Jana Mieczkowskiego⁵.

Niektóre informacje zawarte w metrykach, zwłaszcza z okresu przed i po powstaniu styczniowym, z uwagi na represje carskie nie zawsze były prawdziwe. Toteż ich wiarygodność należy oceniać w kontekście historycznym.

Przy poszukiwaniach genealogicznych wiele trudności przysparza różne zapisywanie w księgach parafialnych tych samych nazwisk. Np. „Leśniowski“ często pisano jako „Leśniewski“, a nazwisko Rzezawiński zapisywano m.in.: Zuzawiński, Zerzawiński, Rzeżawiński czy też Szeżawiński.

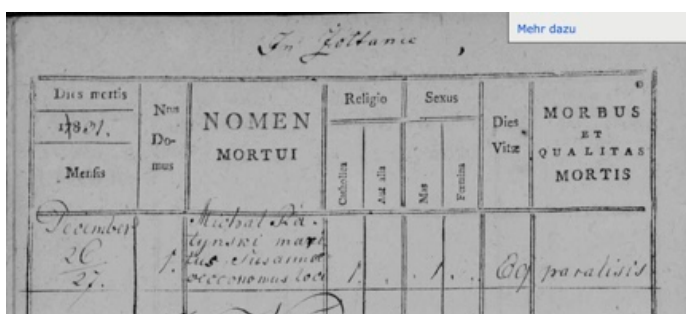
Na koniec warto wspomnieć, że mimo ograniczonych możliwości, nadal szukamy nowych metryk i brakujących informacji. W przypadku nowych ustaleń, niniejsze opracowanie będziemy uzupełniać. Pragniemy też potomków, znanych nam i nieznanym, zachęcić do podjęcia trudu poszukiwań genealogicznych.

⁵ <https://blog.polona.pl/2020/09/jan-mieczkowski-fotograf-wielkich/>
<https://poland.us/strona,13,38739,0,jan-mieczkowski-wybitny-polski-fotograf.html>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Mieczkowski

Część I

Nowe ustalenia o przodkach z rodziny Ratyńskich

O korzeniach naszej linii Ratyńskich niewiele wiemy. Toteż każdy o nich ślad jest cenny. Takim jest też akt zgonu naszego agnata Michała Ratyńskiego, ojca Ferdynanda. Według zapisu w księdze metrykalnej (grecko-katolickiej?) parafii w Żółtańcach⁶ Michał Ratyński, mąż Zuzanny, ekonom *lokalny*, zmarł 26/27 grudnia 1831 r. w domu nr 1 w wieku 69 lat.

Zuzanna ze Sławęczych (lub Stawecka) Ratyńska co najmniej pod koniec życia mieszkała u syna Ferdynanda, który w tym czasie był ekonomem w Żmudzi⁷ i tam zmarła 28 kwietnia 1858 r. mając lat 72.

Nadal nie wiemy, z jakich ziem Polski wywodzi się nasza linia Ratyńskich. Michał żył na ziemi lwowskiej i tam urodził się jego syn Ferdynand. Natomiast Ferdynand był związany z ziemią lubelską. Nie znamy daty i miejsca śmierci samego Ferdynanda oraz losów jego dwóch synów Józefa Piotra, ur. w 1853 r. oraz Ignacego, ur. w 1862 r.

Nowe ustalenia o przodkach z rodziny Rzezawińskich

Józefat Rzezawiński, nasz protoplasta, mieszkał i pracował w ogrodzie w Olesinie. Ciekawe o nim ślady odnalazłam w opracowaniu Tadeusza S. Jaroszewskiego o tym właśnie ogrodzie⁸. Jakże miło było przeczytać, że autor trzykrotnie wymienia w tekście nazwisko naszego antenata.

I tak na str. 99 jest napisane: „*Józef vel Józefat Rzezawiński zajmował się ogrodem olesińskim przez kilkadziesiąt lat, ale od strony czysto praktycznej*“. W przypisie 42 (str. 107) i 67 (str. 111) autor cytuje: „*Percepta Pieniędzy wydanych przez Pa Ostrowskiego na ekspens Olesina P. Rzezawińskiemu od 24 Junij 1812*“.

⁶ Żółtańce- wieś na Ukrainie leżąca ok. 26 km na północny -wschód od Lwowa.

⁷ Żmudź -wieś w parafii Kumów, woj. lubelskie.

⁸ Tadeusz S. Jaroszewski, Olesin. Biuletyn Historii Sztuki, 1962. Biuletyn ten jest do znalezienia na internetowej stronie uniwersytetu w Heidelbergu, str. 96-111.

Do tej pory nie mieliśmy żadnej wiedzy o korzeniach Józefata. Obecne ustalenia pozwalają przyjąć, że miał on krewnych mieszkających w lubelskim.

Otóż w 1826 r. w Radawcu parafii Konopnica⁹, urodził się Feliks Grzegorz Rzezawiński (napisano Zuzawiński). Jego rodzicami byli „urodzony jegomość”¹⁰ Piotr Rzezawiński, ekonom z Radawca i Zofia Krasnopolska. Ojcem chrzestnym tegoż Feliksa był Jan Dziubandowski. To chyba nie zbieżność nazwisk i ów Jan Dziubandowski był mężem córki Józefata Rzezawińskiego, Wiktorii (pobrali się w 1822 r.). Postać Jana Dziubandowskiego sugeruje więc związki między „naszym” Józefatem a Piotrem (ojcem Feliksa) Rzezawińskimi. W 1859 r. Feliks Zuzawiński w Lublinie w parafii św. Jana ożenił się z Ludwiką Wytrychowską. Feliks mieszkał w Wieniawie¹¹, która należała wtedy do parafii św. Jana w Lublinie i w Wieniawie rodziły się i umierały jego dzieci. Chyba to też nie przypadek, że w parafii św. Jana w Lublinie mieszkał wyżej już wymieniony Jan Dziubandowski¹², zięć „naszego” Józefata.

W dostępnych metrykach zapisano, że tenże Feliks był furmanem (rok 1861) i parobkiem dworskim (rok 1863). Ta informacja nie jest wiarygodna, gdyż posiadał on również ziemię, co zapisano w zbiorze tabel likwidacyjnych lubelskiej i siedleckiej guberni. Mianowicie w 1869 r. był on „właścicielem 279 przętów ziemi (pod zabudową mieszkaniową z ogrodem lub bez) w Wieniawie”¹³. Feliks zmarł w 1873 r. w Lublinie. W metryce zgonu napisano, że miał lat 47 i urodził się w Konopnicy. Tak więc urodził się ok. 1825-1826 r.¹⁴

Feliks i Ludwika Rzezawińscy mieli syna Stanisława, który urodził się w Wieniawie w 1863 r. i w roku 1891 ożenił się w Lublinie (w parafii św. Pawła) z Marianną Marcinek. Zmarł natomiast w Warszawie (w parafii św. Andrzeja) w 1917 r. W akcie zgonu napisano, że był wdowcem, cukiernikiem, miał 54 lata, urodził się w gminie Konopnica i mieszkał przy ulicy Elektoralnej 12.

Z kolei Stanisław i Marianna Rzezawińscy mieli przynajmniej troje dzieci: syna Feliksa, ur. w 1891 r. w Lublinie oraz córki Jadwigę, ur. w 1893 r. w Warszawie i Leokadię-Walerię, ur. w 1902 r. w Piotrkowie. Ta ostatnia w 1928 r. w Warszawie wyszła za mąż za Czesława Rudnickiego.

Mimo tych szczegółowych poszukiwań nie mamy potwierdzenia pokrewieństwa między wymienionymi Rzezawińskimi, a naszym antenatem Józefatem.

Nadal nic nie wiemy o pochodzeniu Józefata Rzezawińskiego oraz nie znamy miejsca i daty jego śmierci.

⁹ W Radawcu rodziły się dzieci Jakuba i Józefaty Koryckich, tj. rodzeństwo Katarzyny Leśniowskiej z domu Koryckiej, żony Tomasza Leśniowskiego i matki Wincentego, naszego pradziadka. moja-rodzina.com, Przodkowie po matce, Historia przodków z ziemi lubelskiej str. 14.

¹⁰ Tak pisano o osobach pochodzenia szlacheckiego.

¹¹ Wieniawa należała najpierw do parafii Konopnica, a potem do parafii św. Jana w Lublinie.

¹² Zmarł 21.02.1861 r. w Lublinie w parafii św. Jana w wieku 66 lat.

¹³ APL, Zespół: 35/168/0 Zbiór tabel likwidacyjnych lubelskiej i siedleckiej guberni, Wieniawa, Gmina: Konopnica, sygn. 35/168/0/10/1884.

¹⁴ Po śmierci Feliksa Ludwika wyszła w 1875 r. drugi raz za mąż za Józefa Charęża i zmarła w 1903 r. w Lublinie (św. Pawła).

Część II

Nowe ustalenia o przodkach z rodziny Leśniowskich.

1. Szlacheckie pochodzenie przodków z rodziny Leśniowskich

Rodzinne opowieści o szlacheckim pochodzeniu naszych przodków znalazły już wcześniej potwierdzenie w biogramie księdza Józefa Leśniowskiego¹⁵. Według nowych ustaleń przodkowie z rodziny Leśniowskich byli szlachtą herbu Gryf, wywodzącą się z linii mazowieckiej.

Ich przodkiem był „Mikołaj z Czajk, którego potomkowie zaczęli się pisać Leśniewskimi od chwili nabycia wsi Leśnica w r. 1424“. Innym krewnym był „pochodzący Marcin Leonard (Zim) (s. Szymona)”¹⁶.

Do księgi szlacheckiej guberni radomskiej jako należący do szlachty o nazwisku Leśniewski herbu Gryf został wpisany Jan Leśniowski¹⁷, urodzony 2.12.1836 r., syn naszych antenatów Wincentego i Weroniki, wylegitymowany w 1852 r.

Obszerne informacje o innych wylegitymowanych Leśniowskich vel Leśniewskich herbu Gryf zawarte są w Herbarzu Seweryna Uruskiego¹⁸. Autor dzieli Leśniowskich na linię czerwonoruską, podlaską i mazowiecką. Od tej ostatniej pochodzą nasi przodkowie. Według Uruskiego¹⁹:

„Mikołaj z Czajk kupił od Ścibora z Sąchocina w 1424 r. za przywilejem Janusza Ks. Mazowieckiego 30 włók gruntu zwanego Leśnicza; potomkowie tego Mikołaja wzięli nazwisko Leśniewski v. Leśniowski i herb Gryf. Po Mikołaju syn Jan, tego syn Maciej miał syna Macieja, a ten syna Bartłomieja, którego syn Idzi pozostawił dwóch synów Mateusza i Jana“.

Nasz protoplasta Idzi Leśniowski żył na przełomie XVII i XVIII wieku i mieszkał w miejscowości Podłatki Wielkie, w parafii Kołaki Kościelne (obecnie woj. podlaskie, pow. zambrowski).

Żoną Idziego Leśniowskiego była prawdopodobnie Małgorzata Zawistowska. Miał on oprócz synów Mateusza i Jana, o których mowa poniżej, przynajmniej jeszcze dwóch synów: Antoniego i Ignacego, o których nie mamy informacji.

Dla nas najważniejszy jest syn Idziego Jan, gdyż od niego wywodzi się nasza bezpośrednia linia Leśniowskich.

Z powodu bogactwa informacji podaję dokładne ustalenia dotyczące potomków drugiego syna Idziego Leśniowskiego, Mateusza.

Miejsca urodzenia jego dzieci i wnuków sugerują, że to Mateusz prawdopodobnie pozostał na ojcowiznie lub w jej pobliżu. Uzyskane informacje wskazały okolice Mazowsza, w których mieszkali „nasi“ Leśniowscy. A najważniejsze, pozwoliły na umiejscowienie Czajk, z których pochodził Mikołaj, założyciel rodu.

¹⁵ Moja-rodzina.com, Przodkowie po matce, O księdzu Józefie Leśniowskim...

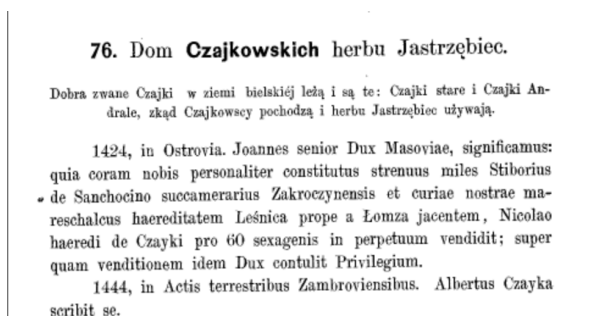
¹⁶ Elżbieta Sęczys, Szlachta guberni augustowskiej, lubelskiej i radomskiej wylegitymowana w Królestwie polskim w latach 1836-1861, Warszawa 2018, str. 245.

¹⁷ moja-rodzina.com, Przodkowie po matce, Historia przodków z ziemi lubelskiej, str. 20.

¹⁸ Seweryn Uruski, Rodzina. Herbarz szlachty polskiej, Warszawa 1911, Tom 8, str. 352-354.

¹⁹ S.Uruski, str. 354.

Według Ignacego Kapicy Milewskiego²⁰ Czajki leżą w ziemi bielskiej i są to Czajki-Stare i Czajki-Andrale. Autor przytacza również akt sprzedaży Leśnicy:

„1424, Ostrów, my Janusz Starszy, książę mazowiecki, ogłaszamy: za naszym przywilejem, Ścibor, mężny rycerz, podkomorzy zakroczyński i marszałek naszego dworu sprzedał dziedzictwo Leśnica leżące niedaleko Łomży Mikołajowi z Czajek za 60 na zawsze“ (wolne tłumaczenie).

Położenie owej Leśnicy/Leśniczy, którą kupił Mikołaj, trudno jednak wskazać. W rejonie wymienionych powiatów i parafii jest obecnie kilka wsi, dawniej szlacheckich, o zbliżonej nazwie np. Szeligi Leśnica, Zanie Leśnica, Leśniewo Niedźwiedź, Podłatki Wielkie (wcześniej Podłatki Leśniewo).

Te i inne wsie wymienione w tej części opracowania położone są w obecnym woj. podlaskim²¹ i w powiatach zambrowskim, łomżyńskim i wysokomazowieckim, często w sąsiadujących ze sobą parafiach. Z tego powodu w dalszej części tekstu przy nazwach tych wsi nie będą powoływane miejsca ich położenia.

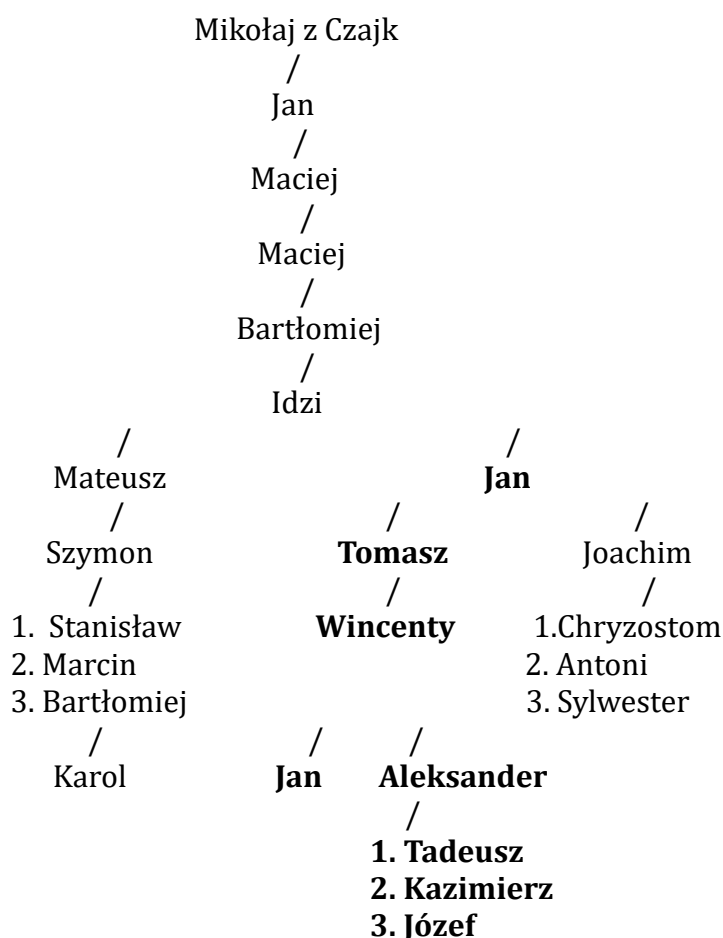
Informacje o wylegitymowaniu są zaczerpnięte z herbarza Seweryna Uruskiego.

²⁰ Ignacy Kapica Milewski, Herbarz, str.64

²¹ Ciekawe informacje o ziemi podlaskiej i bielskiej zawarte są w poniższych opracowaniach:

- Zygmunt Gloger, Dawna ziemia bielska i jej częstowa szlachta.
- Jerzy Wiśniewski, początek i rozwój nowego osadnictwa w ziemi Łomżyńskiej w końcu XIV i w XV wieku.

1.1. Wywód przodków z rodziny Leśniowskich wg Seweryna Uruskiego

2. Synowie Idziego Leśniowskiego i ich potomkowie

2.1. Mateusz Leśniowski:

Mateusz Leśniowski, syn Idziego, urodził się w 1731 r. w Podłatkach Wielkich i miał syna Szymona.

Szymon mieszkał w miejscowościach Podłatki Małe i Czachy.

Z małżeństwa z Małgorzatą Kołakowską Szymon miał córkę Wiktorię Balbinę, ur. w 1809 r. i synów Bartłomieja, Stanisława, ur. w 1813 r., Kacpra, ur. w 1816 r., Teofila i Marcina, z których wylegitymowani byli Marcin (1852 r.) i Stanisław (1855 r.).

Bartłomiej w 1829 r. w parafii Puchały (Łady Borowe, Czachy) ożenił się z Marianną Ładą, a zmarł w 1854 w Milewie, parafia Puchały.

Miał przynajmniej troje dzieci, a mianowicie Jana, Wiktorię i Karola. Ślady ich znalazłam w Warszawie. I tak:

- Jan Leśniowski (syn Bartłomieja) urodził się w 1833 r. w Czachach. W 1861 r. w Warszawie ożenił się z Wiktorią Dworakowską. W metryce ślubu zapisano, że był służącym, mieszkał przy ulicy Bugaj 2595 w parafii św. Jana i był synem rolnika.

- Wiktoria Leśniowska (córka Bartłomieja), urodzona we wsi Czachy, lat 27, zamieszkała w Warszawie przy ulicy Zakroczyńskiej, a potem *na Pradze pod Warszawą przy rodzinie przy ul. Marienstatt 2649*, w roku 1864 wyszła za mąż za furmana Franciszka Choińskiego pochodzącego ze wsi Grodzki Nowe, również w guberni augustowskiej. Świadkiem był jej brat Jan, *właściciel furmanek*. Po śmierci Franciszka Wiktoria w 1870 r. powtórnie wyszła za mąż za Michała Rączkę. Z pierwszym mężem Wiktoria miała córkę Barbarę, a z drugim Julianę, Kornellę i Bronisławę. Ta ostatnia w 1896 r. wyszła za mąż za Wacława Nowakowskiego.
- Karol Leśniowski, drugi syn Bartłomieja, wylegitymowany został w 1857 r. Seweryn Uruski pisze, że Karol był majtkiem floty rosyjskiej. W lutym 1863 r. Karol ożenił się z Marianną Sobotką (Sobocińską), pochodzącą z guberni lubelskiej. W metryce ślubu figuruje, że Karol był strażnikiem komory celnej, zamieszkałym w Warszawie *przy ulicy Złotej 1509*, urodzonym w Podłatkach guberni augustowskiej.
Dzieci Karola i Marianny Leśniowskich, które dożyły wieku dorosłego, to:
 - Karol Bolesław, urodzony w kwietniu 1862 r., w maju tegoż roku ochrzczony. W 1902 ożenił się z wdową Anastazją Kułakowską, z domu Geyer. Zmarł w 1917 r.
 - Karol, ur. 1863 r.
 - Wiktor Jan, ur. 1865 r.; w 1893 r. ożenił się z Anną Nowicką.
 - Konrad, ur. 1870 r.
 - Józef w 1904 r. mając 24 lata ożenił się z Julianną Chylińską.

2.2. Jan Leśniowski, nasz antenat

Nic o nim nie wiemy poza tym, że miał dwóch synów: Joachima i Tomasza.

2.2.1. Joachim Leśniowski

mieszkał w Konopkach w parafii Puchały i z małżeństwa ze Scholastyką Boguską miał następujące dzieci:

- Konstancję, ur. w 1810 r.
- Anielę Antoninę, ur. w 1811 r., wyszła za mąż za Feliksa Wiśniewskiego, zmarła w Salsach Lipnych, parafia Rutki-Kossaki.
- Antoniego Jana, ur. w 1814 r., który w 1856 r. też został wylegitymowany.
- Adama, ur. w 1818 r.
- Sylwestra, który został wylegitymowany w 1856 r. Sylwester, ur. w 1824 r., ożenił się w 1851 r. z Heleną Ładą (Puchały, Łady Borowe).
- Chryzostoma, ur. w 1828 r., wylegitymowanego w 1854 r. Chryzostom ożenił się z Karoliną Konopką, a zmarł w wieku lat 60 w Konopkach w 1896 r. Miał on syna Aleksandra urodzonego w 1894 r. i córkę Aleksandrę, która w wieku 25 lat w 1912 r. wyszła za mąż za Feliksa Kossakowskiego z Dębników.

2.2.2. Tomasz Leśniowski

Drugi syn Jana Leśniowskiego, Tomasz (wnuk Idziego), to nasz bezpośredni przodek. Wiemy o nim niewiele ponad to, że ożenił się z Katarzyną Korycką i mieli syna Wincentego. Gdy w 1819 r. Wincenty się zenił, jego ojciec Tomasz już nie żył. Dlatego w informacji o Tomaszu

Leśniowskim, który zmarł 29 grudnia 1815 r. w wieku 66 lat w Chwałowicach²² w domu nr.1 (parafia Pniów, dekanat Gorzyce, akt nr. 24) prawdopodobnie jest mowa o „naszym“ Tomaszu.

2.2.2.1. Wincenty Leśniowski, syn Tomasza, wnuk Jana, prawnuk Idziego.

O Wincentym i jego rodzinie mowa jest w historii rodziny Leśniowskich²³. Warto ją uzupełnić ciekawymi informacjami o zarobkach naszego antenata. I tak Wincenty Leśniowski jako strażnik konny w Paarach zarabiał w 1837 r. 720 złotych polskich, w 1842 r. jako strażnik pieszy w Hołubiu - 120 rubli, tyle samo zarabiał w Honiatyniu w 1848r²⁴.

Nowe ustalenia dotyczą czworga dzieci Wincentego i Weroniki z Rzezawińskich, rodzeństwa naszej prababki Ludwiki: Eleonory Konrady, Marii Leokadii, Jana i Aleksandra. O Eleonorze i Aleksandrze do tej pory nic nie było wiadomo.

Część III

Nowe ustalenia o dzieciach Wincentego Leśniowskiego

Z dotychczasowych ustaleń wynikało, że nasi pradziadowie Wincenty i Weronika z Rzezawińskich małż. Leśniowscy mieli pięcioro żyjących dzieci: Ludwikę, Józefa, Jana, Tomasza i Marię Leokadię. Okazało się, że mieli jeszcze córkę Eleonorę Konradę²⁵, urodzoną w lutym 1826 r. w Biłgoraju, o której losach nic więcej nie wiemy. Mieli również syna Aleksandra, który był ich najstarszym dzieckiem, a nie jak do tej pory wydawało się - Ludwika. Nowe cenne przekazy dotyczą również Marii Leokadii i Jana Leśniowskich.

I tak:

1. Maria Leokadia z Leśniowskich Strzelbicka była małym dzieckiem, gdy 12 lipca 1850 r. zmarła jej matka Weronika. Ojciec Wincenty był na tyle młody, że mógł się ponownie ożenić i w ten sposób zapewnić dziecku opiekę. Mógł też ją oddać na wychowanie do rodziny. Tego nadal nie wiemy. Ślady jej dorosłego życia są natomiast związane z ziemią świętokrzyską. Otóż w 1870 r. Marianna Leśniewska, córka Wincentego i Weroniki *Zeczawińskiej, lat 22*, nauczycielka szkoły ostrowieckiej, wyszła w Ostrowcach²⁶ za mąż za Piotra Strzelbickiego²⁷, lat 38, obywatela z Brzegów. W Brzegach Piotr pracował jako najemca propinacji, co podano w aktach urodzenia dzieci. Z ośmiorga ich dzieci urodzonych między 1871 i 1887 r. (dwa razy

²² W Chwałowicach mieszkały w latach ok. 1813-1822 również inne osoby o nazwisku Leśniowski, np. Józef i Marianna z domu Mętrak (dom nr.11) oraz Wawrzyniec i Marianna z domu Jakubowska (dom nr.91). Nie znam pokrewieństwa Józefa i Wawrzyńca z wymienionym w tekście Tomaszem.

²³ Moja-rodzina.com, Rodzina po matce, Historia przodków z ziemi lubelskiej, str.17.

²⁴ Tomasz Osiński „Materiały do dziejów straży granicznej na terenie guberni lubelskiej w latach 1837-1848“.

²⁵ W akcie urodzenia wyraźnie odczytać można drugie imię jako Konrada, a mimo to wyszukiwarki genealogiczne podają to imię jako Kamila. Ojciec, Wincenty Leśniowski, miał lat 31 i był *dozorcą konsumpcji*.

²⁶ Gmina Nowy Korczyn, pow. Buski, woj. świętokrzyskie.

²⁷ Piotr Strzelbicki, ur. w 1832. r. w Miąsowej, par. Mnichów, syn Piotra i Brygidy Kwiecień, był podwójnym wdowcem. W 1853 r. ożenił się on w Sobkowie z Katarzyną Celejowską, która zmarła w styczniu 1861 r. Piotr i Katarzyna mieszkali w Sobkowie. W czerwcu 1861 r. w Brzegach Piotr ożenił się z szynkarką z Brzegów, wdową Marianną z Nowakowskich Kasprowiczową, która wniosła do małżeństwa dwie niepełnoletnie córki. Trzy inne były już dorosłe. Marianna z Nowakowskich Strzelbicka zmarła 2.08.1870 r.

bliźnięta) przeżył jedynie Kazimierz (ur. w 1887 r.). Niestety nie pozostawił on potomków. Zmarł bowiem w 1907 r. w Warszawie w parafii świętego Augustyna mając lat 20. Nie wiadomo, w jakim celu Kazimierz przebywał w Warszawie i gdzie mieszkał. Prawdopodobnie korzystał z pomocy rodziny. Może przebywał u bratanicy swojej matki, Kazimiery z Leśniowskich Gruchalskiej.

Marię Leokadię z Kazimierą łączyła sieroca dola. Obie we wczesnym wieku straciły matki (Kazimiera oboje rodziców). Pewną wskazówką życzliwych kontaktów ich rodzin jest fakt, że Paweł Strzelbicki²⁸, pasierb Marii Leokadii, był w 1884 r. ojcem chrzestnym Tomasza Gruchalskiego (o rodzinie Gruchalskich jest mowa poniżej).

Związki Marii Leokadii w dorosłym życiu z ziemią świętokrzyską świadczą o powiązaniach z bratem Józefem, który kapłańską posługę pełnił właśnie w diecezji kielecko-krakowskiej, m.in. w latach 1865-1877 był administratorem parafii w Brzegach i jego podpis jest widoczny na aktach urodzeń i zgonów dzieci Marii.

Być może Maria Leokadia mieszkała u swojego brata księdza Leśniowskiego i dzięki temu poznała rodzinę Piotra Strzelbickiego. W 1866 r. została mianowicie poproszona na matkę chrzestną córki Piotra, za którego cztery lata później wyszła za mąż.

Piotr Strzelbicki zmarł w 1889 r. w Kielcach. Nie wiemy czy Maria Leokadia wyszła powtórnie za mąż (w 1889 r. miała 41 lat) i gdzie mieszkała. Być może następne lata pozwolą na ustalenie dalszych jej losów.

2. Jan Leśniowski, starszy brat Marii Leokadii, urodzony 2.12.1836 r. w Paarach, został wylegitymowany w 1852 r. W 1860 r. w Oleksowie Jan ożenił się z Józefą Toczyską, a rok później urodziła się ich córka Kazimiera. Mieszkali w Gniewoszowie. W roku 1867 zmarła Józefa z Toczyskich Leśniowska. W akcie zgonu Józefy napisano, że była wdową i zostawiła córkę Kazimierę. Akt zgonu Józefy spisano w parafii Wysokie Koło-Regów. Wysokie Koło jest w pobliżu Gniewoszowa. W metrykach zgonów tej parafii i parafii w Oleksowie nie było jednak aktu zgonu Jana.

Okazało się, że Jan zmarł 24.01.1866 r. w Warszawie.

Bardzo możliwe, że w Warszawie korzystał z pomocy rodziny. Zgon Jana zgłosili strażnicy szpitala św. Jana Bożego. W akcie zgonu napisano, że Jan był *nauczycielem szkoły Rządowej Elementarnej w Mieście Białostrzegach*, miał lat 30, a zmarł w *Warszawie przy ulicy Bonifraterskiej pod liczbą 2177*, tzn., że zmarł w ww. szpitalu. Dokładnie podano, gdzie się urodził i jak nazywali się jego rodzice.

Jednak ta informacja o pracy w Białostrzegach może nie być prawdziwa, choć mogli tam mieszkać inni Leśniowscy. Podana w trudnym okresie prześladowań popowstaniowych mogła służyć zatajeniu miejsca zamieszkania, która to informacja pozwalałaby na wskazanie związku Jana z powstaniem. Być może represje popowstaniowe były powodem pobytu Jana w Warszawie i w tymże szpitalu.

Jan Leśniowski prawdopodobnie brał udział w powstaniu styczniowym, na co wskazują jego kontakty np. z Tomaszem Nowińskim²⁹, kuzynem żony Józefy.

²⁸ Paweł Strzelbicki, ur. w 1856 r. w Sobkowie, syn Piotra i Katarzyny Celejowskiej. W Warszawie w 1881 r. ożenił się z Wiktorią Kudrzycką. Zmarł w 1889r.

²⁹ Tomasz Nowiński, ur. 5.11.1835 r. (syn burmistrza Gniewoszowa i Granicy w latach 1848-1864), został ciężko ranny już w pierwszych walkach powstańczych i przyplącił to trwałym kalectwem.

<http://gmina.gniewoszow.prv.pl/gniewoszow.htm>

Akt zgonu Jana znajduje się w metrykach kościoła Nawiedzenia NMP³⁰.

2.1. Kazimiera z Leśniowskich Gruchalska, córka Jana

Kazimiera, córka Jana i Józefy Leśniowskich, spędziła co najmniej dorosłe życie w Warszawie. I tak w 1883 r. w parafii Wszystkich Świętych Kazimiera wyszła za mąż za Wawrzyńca Gruchalskiego, syna Michała i Apolonii z Zagrodzkich.

Kazimiera i Wawrzyniec Gruchalscy mieszkali najpierw w tejże parafii, a potem na Pradze i należeli do parafii MB Loretańskiej. W roku 1919 mieszkali przy ul. Radzymińskiej 78.

Ich potomkowie to np.:

-Tomasz, ur. w 1884 r. Ojcem chrzestnym był ww. Paweł Strzelbicki (przypis 14). Tomasz w 1910 r. ożenił się z Walerią Bergieta.

-Michalina Leokadia, ur. w 1888 r.; w 1907 r. wyszła za mąż za Józefa Janiszewskiego.

-Józef Eugeniusz, ur. w 1891 r.; w 1919 r. ożenił się ze Stefanią Tokarczyk.

-Aleksandra Kazimiera, ur. w 1894 r.

-Janina Emilia, ur. w 1896 r.

-Ludwik Marian, ur. w 1900 r.; w 1925 r. ożenił się ze Stanisławą Pietrzykowską.

W akcie ślubu Kazimierzy Leśniowskiej z Wawrzyńcem Gruchalskim zapisano, że Kazimiera mieszkała u krewnych. Nie ma żadnych pewnych informacji, u których krewnych w Warszawie mieszkała Kazimiera. Czy wychowywała się u nich od dziecka (została sierotą w wieku sześciu lat) czy też przyjechała do Warszawy w wieku dorosłym.

Bardzo prawdopodobne, że początkowo Kazimiera mieszkała w Gniewoszowie u rodziny matki Józefy z domu Toczyskiej. O rodzinie Toczyskich piszę poniżej w odrębnym rozdziale.

W Warszawie Kazimiera mogła mieszkać u krewnych po matce, gdyż z Warszawy pochodziła babka Kazimierzy po matce, Franciszka Jabłońska.

Kazimiera mogła również mieszkać u rodziny ojca, tzn. u mieszkających w Warszawie Leśniowskich. O dalszych krewnych, kuzynach i kuzynce ojca, napisałam wcześniej (Karol, Jan i Wiktoria). W Warszawie mieszkał przez pewien czas również brat ojca Kazimierzy, Aleksander.

3. Aleksander Leśniowski był najstarszym dzieckiem Wincentego i Weroniki Leśniowskich i urodził się 30.01.1820 r. w Kurowie. Ciekawe, choć pełne niewiadomych, były losy Aleksandra i jego dzieci.

I tak w 1842 r. Aleksander zakończył naukę w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie pod Warszawą³¹ i pracował najpierw w leśnictwach państwowych.

W 1843 r. był aplikantem w leśnictwie Zwoleń w guberni sandomierskiej.

Rok później pracował w leśnictwie Szydłowiec jako podleśny *biórowy* p.o. (pełniący obowiązki)³². Około 1843 r. ożenił się z Weroniką Marianną Tomaszewską, córką Józefa i Marianny z Kaczorowskich.

³⁰ Szpital św. Jana, w którym zmarł Jan Leśniowski, miał od 1862 r. klinikę psychiatryczną. W roku 1865, po stłumieniu Powstania Styczniowego, na mocy dekretu cara Aleksandra II dokonano kasaty klasztorów bonifraterskich w zaborze rosyjskim, w tym konwentu warszawskiego. Zniszczono lub wywieziono większość klasztornego archiwum, a szpital przekazano władzom świeckim
<https://bonifratrzy.pl/klasztor-warszawa-bonifraterska/historia-klasztoru/>.

³¹ Feliks Erlicki, Rys historyczny instytutów rolniczo-leśnych w Królestwie Polskim, Warszawa 1877, str. 109.

³² Wszystkie informacje dotyczące zatrudnienia Aleksandra Leśniowskiego w leśnictwach państwowych pochodzą z roczników *Administracji Leśnej Rządowej Królestwa Polskiego* na poszczególne lata, wydawanych w Warszawie.

Pierwsze dziecko Aleksandra i Weroniki Leśniowskich to urodzona w listopadzie 1844 r. w Szydłowcu córka Aleksandra Karolina. W metryce chrztu zapisano: *Stawił się WPan Aleksander Leśniowski, podleśny Biorowy, lat 24 zamieszkały w Szydłowcu pod numerem 118*. Rodzicami chrzestnymi byli *WPan Wincenty Kaczorowski* (brat babki) i *WPanna Karolina Tomaszewska* (siostra matki).

W 1846 r. Aleksander Leśniowski pracował znowu w leśnictwie Zwoleń, tym razem w Woli Soleckiej³³ jako podleśny.

Tam około 1846 r. urodził się syn Tadeusz Stefan, o którym mowa poniżej.

W 1848 r. Aleksander Leśniowski złożył egzamin na nadleśnego.

W maju 1849 r. w Starachowicach-Wierzbniku urodziła się córka Zofia Nepomucena.

Następne ślady Aleksandra znajdujemy w Warszawie, gdzie 7 kwietnia 1857 r. w parafii na Pradze MB Loretańskiej ochrzczeni zostali Józef Wilhelm, ur. w lipcu 1856 r. i Izidor, ur. w kwietniu 1857 r. W metryce zapisano: *Spóźnienie aktu nastąpiło z przyczyny wyjazdu Ojca za granicę*. Aleksander mieszkał w Grochowie, jego zawód podano jako *były Nadleśny Rządowy*. Świadcami obydwóch chrztów byli Wilhelm Osterloff, lat 26 i Karol Osterloff³⁴, lat 56.

Rodzicami chrzestnymi Józefa byli Wilhelm Osterloff i Otolia (?) Berg, a rodzicami chrzestnymi Izidora - Karol Osterloff i Paulina Berg.

O Izidorze Leśniowskim nie ma żadnych innych informacji.

O Józefie Wilhelmie i jego potomkach mowa jest poniżej.

W parafii MB Loretańskiej 14 kwietnia również roku 1857 ochrzczona została następna córka Aleksandra i Weroniki, Aleksandra Aniela, ur. w lutym 1854 r. Jednym ze świadków był brat Aleksandra, ks. Józef Leśniowski z diecezji kieleckiej, lat 23, *czasowo w Grochowie zamieszkały*. Ojcem chrzestnym został następny przedstawiciel rodziny Osterloffów, Fryderyk, z którym Aleksander Leśniowski był w instytucie na Marymoncie. Matką chrzestną była Aniela Messfert (?).

Po Warszawie znajdujemy ślady Aleksandra w Siewierzu, gdzie jego brat, ks. Józef Leśniowski, 14 stycznia 1860 r. jako miejscowy wikariusz³⁵ ochrzcił następną córkę Aleksandra, Weronikę, ur. 22 grudnia 1859. Zawód ojca podano jako: *były Nadleśny Jeneralny Dóbr Hemelskich Księcia Paszkiewicza*³⁶, *tu w mieście Siewierzu tymczasowo zamieszkały lat 41*. Rodzicami chrzestnymi byli Jakub Zieliński lat 70 i Marianna z Jarosińskich Hamulecka, żona burmistrza Siewierza. Z boku metryki znajduje się następująca adnotacja: *oboczny akt Weroniki Leśniowskiej został w niebytności Urzędnika Stanu Cywilnego przez księdza Leśniowskiego podyktowany w jego pokoju przez świadków podpisany*.

Inny ślad Aleksandra to zamieszczony w piśmie „Korrespondent rolniczy, handlowy i przemysłowy“, nr.13 z 7/10 lutego 1860 r., wychodzącym przy „Gazecie Warszawskiej“, list pod tytułem „Lasy prywatne“, podpisany:

³³ Wola Sołecka, gmina Lipsko, pow. lipski, woj. mazowieckie.

³⁴ Rodzina Osterloff pochodziła ze Szwecji. Karol założył polską linię tej rodziny. Był właścicielem dóbr Grochów i przemysłowcem. W Grochowie zbudował browar gorzelnię i wytwórnię wina szampańskiego.

³⁵ Istnieje pewna niewiadoma w losach ks. Józefa Leśniowskiego. W księgach metrykalnych parafii siewierskiej ks. Leśniowski wymieniony jest jako kapłan-wikariusz udzielający np. chrztów w metrykach od 27.04.1857-14.10.1861 r. Wszystkie metryki podpisane są przez proboszcza parafii. Natomiast w aktach Kurii Diecezjalnej w Kielcach podano, że ks. Leśniowski pracował od 1857-1863 w Księżu Wielkim.

³⁶ Prawdopodobnie Iwan Fiodorowicz Paskiewicz/Paszkiewicz lub jego syn. Właściciele dóbr Homel Guberni Mohylewskiej.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Iwan_Paskiewicz

*Abele*³⁷, dnia 20.01.1860 roku. Aleksander Leśniowski, nadleśniczy prywatny na Litwie. Z metryk chrztu jego kolejnych dzieci dowiadujemy się, że w roku 1863 Aleksander Leśniowski przebywał w guberni włodzimierskiej. A w 1864 r. mieszkał on znowu w Warszawie.

W parafii św. Andrzeja znajdują się dwa następne akty chrztów: Marianny Jadwigi, ur. w styczniu 1863 r. we wsi Gruździewo, powiat Wiaźniki w gubernii włodzimierskiej i Bronisławy, ur. we wrześniu 1864 r. w Warszawie. Jako zawód ojca podano: *były urzędnik skarbowy lat 44, zamieszkały przy ulicy Chłodnej 921*. Przy obu metrykach napisano, że *meldunek opóźniony z woli rodziców*. Ojcem chrzestnym Marianny był Napoleon Tomaszewski, brat matki i Zofia Leśniowska, prawdopodobnie starsza córka Aleksandra, urodzona w 1849 r. Rodzicami chrzestnymi Bronisławy byli Sebastian Kamieński, nauczyciel szkół rządowych i Florentyna Tepszowska(?).

W 1868 r. w Brzegach zmarła mająca rok córka Aleksandra, Stanisława. W Brzegach administratorem był wtedy brat Aleksandra, ks. Józef Leśniowski.

O dalszych losach Aleksandra Leśniowskiego nie ma innych informacji i nie znana jest data jego śmierci. Na pewno żył on jeszcze w lipcu 1873 r., ponieważ był ojcem chrzestnym wnuczki Wandy Antoniny (córki syna Stefana Tadeusza), a zmarł przed listopadem 1903 r. Jego żona Weronika z Tomaszewskich Leśniowska była już wdową, gdy zmarła 11.11.1903 r. w wieku 79 lat w Skierniewicach. Prawdopodobnie mieszkała u syna Józefa. Zgon Weroniki zgłosili Stefan Leśniowski z Olkusza i Władysław Nowodworski z Rokitna Konstantynowskiego.

Według Seweryna Uruskiego w 1866 r. wylegitymowany został najstarszy syn Aleksandra, Tadeusz, ur. w 1846 r.

Jest to Stefan Tadeusz, który w 1870 r. był nauczycielem szkoły „podstawowej” w Krzcięcicach w woj. świętokrzyskim i tam ożenił się z nauczycielką Aleksandrą Stabrowską. W metrykach urodzenia dzieci w Andrzejowie w parafii Jędrzejów imię ojca podawane jest Stefan Tadeusz lub Tadeusz Stefan, a zawód - urzędnik skarbowy. Z małżeństwa z Aleksandrą urodzili się Stanisław Antoni (urodzony w 1871, ochrzczony w 1873/75), Wanda Antonina (1873/155) i Eugenia Stefania (1875/84). W miejscowości Złota w parafii Pełczyska urodził się w 1877 r. Wacław Aleksander, który zmarł w 1878 r. w miejscowości Stopnica. Stefan był wtedy pomocnikiem buchaltera.

Eugenia Stefania wyszła w Kielcach w 1897 r. za mąż za sekretarza zarządu miasta Olkusza Mariana Antoniego Mroczkiewicza, a zmarła w 1905 r. w Pińczowie.

W 1902 r. w Olkuszu zmarły żona Stefana, Aleksandra i córka Wanda Weronika. Stefan Tadeusz w wieku 58 lat ożenił się w 1904 r. w Olkuszu z urodzoną w Warszawie Karoliną Kirszensztejn. Jego zawód podano jako *starszy buchalter olkuskiego Departamentu Skarbu*. Stefan Tadeusz zmarł w Olkuszu w 1909 r., a Karolina - w 1916 r.

Drugim synem Aleksandra wylegitymowanym w 1866 r. był Kazimierz, który ożenił się z Celiną z d. Jaskólską³⁸ i miał z nią córkę Celinę³⁹. Celina Leśniewska wyszła za mąż za Ignacego Sławińskiego (1884, Czerkasy - 1951, Warszawa) i miała z nim syna Kazimierza⁴⁰, który urodził się w 1914 roku w Kijowie.

³⁷ Abele, posiadłość hr. Przeździeckich, gubernia Kowno.

³⁸ Celina z Jaskólskich Leśniewska zmarła w 1934 r. w Warszawie.

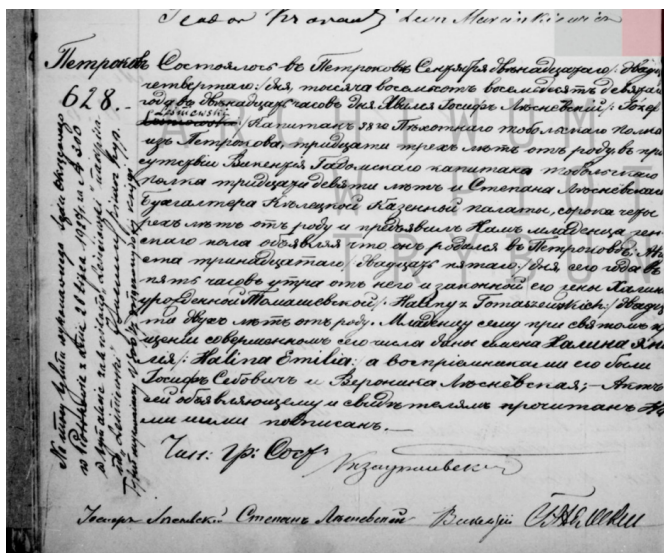
³⁹ Oprócz Celiny (ur. 1894 -zm. 1948, Warszawa) Kazimierz i Celina z Jaskólskich Leśniewscy mieli jeszcze m.in. córkę Wandę Helenę, zmarłą w 1923 r. oraz Jadwigę.

⁴⁰ Oprócz Kazimierza Ignacy i Celina z Leśniewskich Sławińscy mieli jeszcze m.in. córkę Wandę Irenę i Jadwigę.

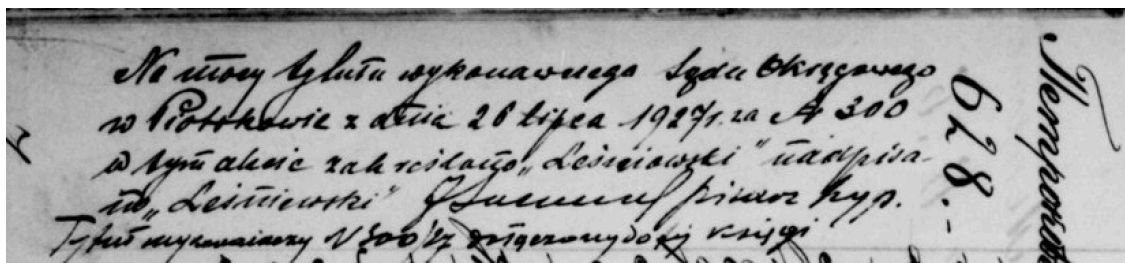
Trzecim synem Aleksandra wylegitymowanym w 1866 r. był Józef Wilhelm Leśniowski, generał major Armii Imperium Rosyjskiego, w 1933 r. odznaczony Medalem Niepodległości⁴¹, zmarł w Warszawie w 1936 r. w parafii Najśw. Zbawiciela w wieku 81 lat, jako generał brygady w stanie spoczynku, mieszkał przy ulicy Topolowej 2.

Był dwa razy żonaty:

1. w 1888 r. w Piotrkowie ożenił się z Haliną-Magdaleną Tomaszewską⁴², z którą miał córkę Halinę Emilię, urodzoną w 1889 r.⁴³

Akt urodzenia Haliny Emilii zawiera adnotację, iż „na mocy tytułu wykonawczego Sądu Okręgowego w Piotrkowie z dnia 26.07.1927 r.” zmieniono pisanie nazwiska z „Leśniowski” na „Leśniewski”.

⁴¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Józef_Leśniewski.

⁴² Halina Magdalena była córką Emilii z d. Welc i Józefa Tomaszewskich, mieszkających w Piotrkowie. Zmarła w Piotrkowie w kwietniu 1890 r.

⁴³ Halina Emilia została nauczycielką i mieszkała w Warszawie przy ul. Mokotowskiej 12. Zmarła w marcu 1928 r.

2. W 1891r. w Warszawie Józef ożenił się z Marią Jadwigą Nowodworską (1859-1939)⁴⁴. Dzieci z tego małżeństwa urodziły się w Skierniewicach: w 1892 r.-Jadwiga⁴⁵, w 1894 r.-Władysław i w 1900 r.-Mieczysław.

Władysław, inżynier-mechanik, prawdopodobnie studiował w Petersburgu, gdyż był tam członkiem Koła Braterskiego „Zet“ (Związek Młodzieży Polskiej). Ożenił się w Wiesbaden 30.03.1922 r. z Wandą Marią z domu Herman-Iżycką⁴⁶, z którą miał córkę Annę Danutę (ur. 1923, Wiesbaden - zm. 2006, Warszawa).

Anna Danuta Leśniewska wyszła za mąż za Kazimierza Sławińskiego i miała z nim dwoje dzieci: Marcina i Bożenę⁴⁷.

Grób rodziny Leśniewskich na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie

Pieczeń z herbem Gryf

(Zdjęcia otrzymane od potomka Aleksandra Leśniewskiego)

⁴⁴ Maria Jadwiga była córką Zofii z d.Wawrowskiej i Izidora Nowodworskich. Izidor, ur. w 1824 r., podobnie jak Aleksander, ukończył Instytut Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa na Marymoncie (w 1843 r.) . Po ukończeniu tej szkoły Izidor pracował m.in. w leśnictwie Olsztyn w parafii Siewierz. Mieszkał w Łysej Górze pod numerem 1. W parafii Siewierz (m.in. przez ks. Józefa Leśniewskiego, młodszego brata Aleksandra) zostały ochrzczone jego dzieci.

Absolwenci szkoły na Marymoncie spotykali się regularnie 15 czerwca w Warszawie na mszy za duszę śp. Wojciecha Jastrzębskiego. Izidor był jeszcze w 1909 r. na takim spotkaniu. Zmarł w 1911 r. w Warszawie-Lesnie.

⁴⁵ Jadwiga została lekarzem-dentystą i mieszkała w Warszawie przy ul. Wspólnej 5815. W 1920 r. wyszła za mąż za Edmunda Marcina Banaszkiewicza, porucznika Wojsk Polskich, zamieszkałego w Zegrzu.

⁴⁶ Wanda Maria była córką Bronisława Herman- Iżyckiego (ur. ok.1868 w Albertynie k. Słonimia, Białoruś -zm. 1928 w Warszawie) i Łucji (Ludwiki) z d. Kławe (ur. w 1859 r., Garnek, par. Kłomnice - zm. ok.1945 w Warszawie).

Rodzicami Bronisława byli Julian Herman i Łucja z d. Rodkiewicz, którzy pobrali się w 1845 r. w Słonimiu. Rodzicami Łucji byli Ludwik Kławe, należący do znanej w Warszawie rodziny o tym nazwisku oraz Teresa z d. Warwasińska, którzy pobrali się w 1870 r. w Garnku, parafia Kłomnice.

Według metryki ślubu z 1922 r. Wanda Maria Iżycka- Herman urodziła się w kwietniu 1898 w Mińsku koło Wilna i jej akt urodzenia nr. 287 znajduje się w *wileńskiej parafii Bernardynów*. Akt sporządzony w j. niemieckim podaje daty urodzenia Władysława i Wandy według kalendarza gregoriańskiego i juliańskiego.

⁴⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Danuta_Sławińska

Pomimo tylu nowych informacji wzbogacających naszą wiedzę o minionych pokoleniach nadal nie znamy miejsca i daty śmierci naszego pradziada Wincentego Leśniowskiego oraz losów jego dzieci Eleonory Konrady i Tomasza.

Natomiast miła jest świadomość, że w tej peregrynacji po przeszłości mogą nam towarzyszyć inni potomkowie naszych przodków.

Autorki: Elżbieta z córką Małgorzatą,
prawniczka i prawnuczka Ludwika z Leśniowskich Ratyńskiej (córki Wincentego i Weroniki z Rzezawińskich)

Część IV

O rodzinach Radzikowskich, Toczyskich i Nowińskich, powiązanych z rodziną Leśniowskich poprzez ślub Jana Leśniowskiego z Józefą Toczyską

Przedstawiam historię tych rodzin, gdyż przeplata się ona w ciekawy sposób z życiem naszych przodków. Jest także rzetelnym przyczynkiem do poznania losów drobnej szlachty w XIX w., a tym samym do wzbogacenia znajomości naszej historii.

I tak:

w 1804 r. w Warszawie w parafii świętego Krzyża pobrali się Franciszka Jabłońska i Franciszek Radzikowski pochodzący z parafii błońskiej.

Mieszkali w Hłowie (pow. sochaczewski), Trojanowie (pow. garwoliński) oraz Rudkach (gm. Przyłęk, pow. zwoleński), gdzie Franciszek był w latach 1833 i 1837 wójtem gminy. Z odnalezionych metryk wynika, że byli rodzicami m.in. Anieli/Angeli i Józefy.

1. Aniela Radzikowska

w 1833 r. w Janowcu wyszła za mąż za Kaspra Toczyskiego. Miała lat 30, jej matka nie żyła, a ona mieszkała przy ojcu. Kasper Toczyski miał ok. 39 lat, urodził się we wsi Bagienice w *obwodzie przasnyskim w woj. płockim*. Jego rodzice Jan Toczyski i Rozalia z Tarnickich

mieszkali w Bagienicach, ale już nie żyli. Kasper był komisarzem we wsi Brzeście (gm. Janowiec). Jego krewni (w metryce nie podano nazwisk) złożyli ustną zgodę na zawarcie małżeństwa.

Kasper i Aniela z Radzikowskich małżonkowie Toczyscy mieli:

- córkę Józefę Franciszkę Leonorę, ur. w maju 1834 r. W metryce jej chrztu zapisano, że ojciec *był rządcą we wsi Brzeście*. To ta Józefa wyszła w 1860 r. za mąż za „naszego“ Jana Leśniowskiego.
- syna Jana, który urodził się w mieście *Sterdyni w Guberni Podlaskiej*. Jego matka wcześniej zmarła i Jan był wychowywany przez rodzinę w Biskupicach, gdyż ojciec Kasper Toczyski pracował jako pisarz prowentowy w Jannikach (?). Jan zmarł w 1839 r. w Biskupicach parafii Rokitno⁴⁸ mając 1 rok i 6 miesięcy. Jednym ze zgłaszających zgon był Antoni Toczyski, drugim jego zięć Józef Sąchocki, ekonom. Pewnie u któregoś z nich wychowywał się mały Jan Toczyski.

Jan i Rozalia Toczyscy, poza Kasprem, mieli następujących synów:

- Antoniego, który urodził się w miejscowości Toczyski Średnie w parafii Jabłonna Lacka ok. 1788 r. W 1813 r. mając 25 lat ożenił się w Goszczynie z Julią Majeranowską. W akcie ślubu zapisano, że jego rodzice mieszkają w Bagienicach.

Nazwisko matki Antoniego podano jako Tchorznicka, a matki Kaspra jako Tarnicka.

Prawdopodobnie różnica w nazwiskach była wynikiem błędnego ich odczytania.

- Michała, który mieszkał w 1813 r. w Warszawie i był księdzem. W 1821 r. asystował przy ślubie swojej siostry Apolonii, która wyszła za mąż za Franciszka Bukowskiego, *diedzica części wsi*. Było to w Pienicach, parafii Krasnosielc-Sielc. Tam też zmarła w wieku 75 lat Rozalia Toczyska, matka, zostawiwszy męża Jana, też 75 lat.

- Tomasza, który urodził się w roku 1799 w Elźbiecinie⁴⁹. Według spisu studentów Uniwersytetu Warszawskiego od 7.09.1820 r. studiował na wydziale Nauk i Sztuk Pięknych, sekcja Sztuki Piękne, Miernictwo.

O jego ojcu napisano: *ojciec szlachcic w służbie prywatnej u hr. Krasińskiego*.

W roku 1828 w Krakowie w parafii św. Anny Tomasz ożenił się z Pauliną Sokulską. Jego zawód podano jako *geometra w Krakowie*.

W czerwcu 1830 w tej samej parafii ochrzczona została Marianna Waleria. W akcie chrztu zanotowano, że jest to dodatkowa ceremonia, ponieważ dziecko zostało ochrzczone z wody we wsi Tuczępy w 1829 r. Rzeczywiście istnieje metryka chrztu tego samego dziecka we wsi Grzymała parafii Tuczępy. Marianna urodziła się we dworze grzymalskim. Zawód ojca podano: *inżynier rzeki Wisły*.

Następne dzieci rodziły się w Nowym Korczynie i Konstancy (parafia Solec-Zdrój). Byli to w latach:

1831 - Władysław Antoni Konstanty,

1831 - Roman Józef,

1834 - Helena Pelagia Józefa,

1841 - Karol (zm. 1843),

1845 - Pelagia (w 1870 r. wyszła w Pińczowie za mąż za Józefa Krupińskiego, po ślubie mieszkała w Nawarżycach),

1848 - Ludwik Stanisław Tomasz.

W 1846 r. Tomasz Toczyski został wylegitymowany jako Toczyski herbu Habdank.

⁴⁸ Rokitno, gmina Błonie, leży około 30 km na zachód od centrum Warszawy.

⁴⁹Prawdopodobnie to Elźbiecin koło Krasnosielca, powiat makowski.

Na stronie internetowej wymienionej w przypisie 38 podano, że Tomasz Toczyski był członkiem organizacji narodowej w Pińczowie.

Tomasz i Paulina Toczyscy zmarli w 1875 r. w Pińczowie. Musieli zginąć tragicznie, ponieważ zmarli dzień po dniu: Tomasz- 27.03., a Paulina- 28.03. (dane z geneteka.genealodzy.pl).

Na cmentarzu parafialnym w Pińczowie stał jeszcze w 2013 r. nagrobek Tomasza Toczyskiego. Odnowiony w 2002 r., został niestety ok. roku 2013 zdewastowany. Skradziono żeliwną tablicę z następującym napisem:

*D.O.M., Tomasz Toczyski, b. naczelnik komunikacji lądowych i wodnych, radca dworu i kawaler orderów, u.w r. 1799, zmarły wraz z żoną Pauliną z Sokulskich Toczyską, dnia 9 i 11 kwietnia r. 1875. Stroskane dzieci proszą o westchnienie do Boga za ich dusze.*⁵⁰

Omówione tutaj osoby z rodziny Toczyskich mają znaczenie dla historii moich przodków, ponieważ być może u którejś z nich wychowywała się Józefa Toczyska, podobnie jak jej brat Jan.

Być może rodzinę Toczyskich łączyły inne związki z rodziną Leśniowskich, co sugerują miejsca, w jakich żyli członkowie obu rodzin.

2. Józefa Radzikowska

to druga córka Franciszki z Jabłońskich i Franciszka małżonków Radzikowskich, a zarazem siostra Anieli z Radzikowskich Toczyskiej.

Józefa w 1837 r. w Janowcu wyszła za mąż za Franciszka Nowieńskiego/Nowińskiego (wdowca po Ludwice Burdzińskiej), burmistrza Janowca. Franciszek Nowiński w latach 1848-1864 r. był również burmistrzem Gniewoszowa i Granicy. W Gniewoszowie ożenił się i mieszkał również jego syn, Tomasz.

W trakcie peregrynacji genealogicznych niespodzianką było ustalenie, że rodzina Nowińskich pojawiła się już w *Historii przodków z ziemi lubelskiej*. Wtedy nieznane było jej pokrewieństwa z rodziną Leśniowskich.

Franciszek Nowiński był jednym ze świadków ślubu Jana Leśniowskiego z Józefą Toczyską. Natomiast Jan Leśniowski był często proszony na świadka urodzin, zgonów lub ślubu w rodzinie Tomasza Nowińskiego, którego wspominam na stronie 12.

Józefa Toczyska, jak również później jej córka Kazimiera, mogła mieszkać w Gniewoszowie u rodziny swojej ciotki Józefy Nowińskiej (żyła jeszcze w 1861 r.). I tam poznała Jana Leśniowskiego, za którego w 1860 r. wyszła za mąż.

Bliskie więzy pomiędzy rodzinami Leśniowskich i Nowińskich z Gniewoszowa pozwalają przyjąć tezę o udziale w powstaniu styczniowym również Jana Leśniowskiego i represjach, które doprowadziły do jego śmierci w szpitalu w Warszawie w styczniu 1866r.

⁵⁰ <http://powstanie1863.zsi.kielce.pl/index.php?id=p08>.

Część V

Zakończenie

*Przeszła młodość beztroska, jak krzak róży w okwicie,
Przedemną, w swej powadze całej, stoi-Życie....*

Ludwik Wolski

Kończymy wędrówkę śladami ojczystych i macierzystych przodków naszego dziadka i pradziadka Grzegorza Ratyńskiego, pochodzącego z ziemi lubelskiej. Poszukiwanie tych śladów przyniosło wiele ciekawych, wyżej opisanych ustaleń o rodzinach, zwłaszcza Rzezawińskich i Leśniowskich. Szczególną i jakże zobowiązującą dla nas wartość mają bogate dowody szlacheckiego pochodzenia naszych przodków Leśniowskich, sięgające I połowy XV wieku. Niestety w historii naszych przodków nadal jest wiele niewiadomych.

Nie mamy nowych informacji o przodkach z najbliższej nam rodziny Ratyńskich. Nie wiemy, gdzie i kiedy zmarł Ferdynand Ratyński. Nie wiemy czy jego dwaj synowie: Józef Piotr i Ignacy dożyli wieku dojrzałego i, jeśli dożyli, jakie były ich losy. Warto przypomnieć, że nasi pradziadowie Ludwika z Leśniowskich i Ferdynand Ratyńscy mieli dziewięcioro dzieci, z których czworo zmarło w wieku dziecięcym. Piąty syn, Andrzej, zmarł w 1874 r. w wieku lat 17. Najmłodsze ich dziecko, syn Grzegorz, to nasz (pra)dziadek (1864-1920), który dorosłe życie spędził w Zagłębiu i tutaj zmarł. Po Grzegorzu Ratyńskim nie ma potomka męskiego.

Jedyna córka Ferdynanda, Stefania (1849-1888), również przyjechała do Zagłębia i, jak już o tym była mowa⁵¹, w 1881 r. (18 września) wyszła za mąż za Jana Puza. Metryka jej ślubu, sporządzona przez ks. Józefa Leśniowskiego (brata jej matki Ludwika) w Krompolowie zawiera treści, które świadczą o konieczności ukrycia jej faktycznego pochodzenia w obawie przed represjami carskimi po powstaniu styczniowym, które groziły nie tylko Stefanii, ale i kapłanowi⁵². I tak: ks. Józef Leśniowski podał co prawda prawdziwe imiona rodziców Stefanii, ale jako jej miejsce urodzenia podał Zawiercie, gdy tymczasem Stefania urodziła się w lubelskim (w Radkowie, parafii Rzeplin). Sam ślub miał miejsce o godz. 19, nietypowej dla takiej ceremonii. Świadcami ślubu byli Jan Paweł Rusek, wójt gminy Krompolów i Jakub ?, organista. Te okoliczności wskazują na konieczność zachowania dyskrecji ze strony ks. Leśniowskiego, który był prześladowany przez władze carskie⁵³.

Mamy metryki urodzenia i śmierci trzech ostatnich prababek z ziemi lubelskiej: Teresy Jadwigi z Białeckich Rzezawińskiej (1775-1852), Weroniki z Rzezawińskich Leśniowskiej (1804-1850) i Ludwika Aleksandry z Leśniowskich Ratyńskiej (1822-1875). Natomiast, mimo usilnych poszukiwań, do tej pory nie wiemy, gdzie i kiedy zmarli nasi pradziadowie: Józefat Rzezawiński, Wincenty Leśniowski i Ferdynand Ratyński.

⁵¹ Moja-rodzina.com, Rodzina po matce, Historia Grzegorza i Emilii z Niedbałów małżonków Ratyńskich..., str. 5.

⁵² Moja-rodzina.com, Rodzina po matce, O księdzu Józefie Leśniowskim...

⁵³ Tamże, str. 8-10.

Nie wiemy też, jak potoczyły się losy Tomasza Leśniowskiego i jego siostry Eleonory Konrady. Może i te białe plamy zostaną z czasem zapełnione. Wszak żyją kolejni potomkowie naszych przodków i z pewnością zechcą zachować, pielęgnować i uzupełniać rodzinną przeszłość.

Pamięć o przodkach to przede wszystkim modlitwa... i westchnienie.

Miłego Czytelnika o pobożne westchnienie w intencji opisywanych tu już nieżyjących osób proszą więc

Autorki